

SOUTH EASTERN KENYA UNIVERSITY

UNIVERSITY EXAMINATIONS 2016/2017

FIRST SEMESTER EXAMINATION FOR THE DEGREE OF BACHELOR OF EDUCATION (ARTS)

CKS 301: THEORY OF SYNTAX

DATE: 9TH DECEMBER, 2016

TIME: 1.30-3.30PM

1. (i) Eleza maana ya dhana ya nadharia kwa kuzingatia upambanuzi wa wanaisimu wowote wawili (Alama 6)

- (ii) Changanua sentensi zifuatazo kwa kutumia kanuni za Sarufi Miundo Virai.
  - (a) Binamu yangu mwenye nundu mgongoni ameanguka vibaya sana.
  - (b) Mwalimu aliyetarajiwa amefika japo kulikuwa na pingamizi nyingi kutoka kwa wanafunzi. (Alama 14)

- (iii) Onyesha ubora na udhaifu wa sheria za ugeuzaji . (alama 10)

- (iv) Huku ukitoa mifano kutoka kwa lugha ya Kiswahili, eleza udhaifu wa nadharia ya Sarufi Miundo. (Alama 10)

2. Ukimrejelea Noam Chomsky (1957),onyesha umuhimu na uhusiano wa dhana zifuatazo katika uchanganuzi wa kisintaksia
  - a) Muundo wa ndani
  - b) Muundo wan nje
  - c) Umilisi
  - d) Utendaji (alama 20)

3. Fafanua aina zifuatazo za ugeuzaji.
  - i. Ugeuzaji msisitizo
  - ii. Ugeuzaji swalifu
  - iii. Ugeuzaji kanushi
  - iv. Ugeuzaji udondoshaji mtenda
  - v. Ugeuzaji rejeleaji/rejeshi (alama 20)
4. ‘Nadharia za Sintaksia ya Kiswahili ni kama tagaa za mti mmoja.’ Jadili (alama 20)
5. Kwa kutumia mihimili mikuu ya nadharia ya Sarufi Miundo, bainisha mchango wake katika sarufi kwa jumla. (alama 20)
6. Huku ukizingatia nadharia mahsus, eleza toauti iliyopo kati ya mikabala ifuatayo ya uchanganuzi wa kiisimu:
  - (i) Uchanganuzi wa kiuelezi
  - (ii) Uchanganuzi wa kiufafanuzi (alama 20)